

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU PANA,

udruge za zaštitu okoliša i prirode u 2014. godini

SADRŽAJ

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

"Tiskanje ove publikacije omogućeno je financijskom potporom Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora i nužno ne izražava stajalište Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.
Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Zagreb, Kušlanova 27, http://zaklada.civilnodrustvo.hr"

UVOD

U ŽIVOTU UDRUGA...

U životu udruga postoje i one godine koje bismo mogli nazvati – prijelaznima. Za Eko Pan 2014. bila je upravo takva. Početkom godine zatekla nas je nova situacija kojoj se još uvijek prilagođavamo: udruga Domaći, s kojom smo do tad dijelili prostor, prestala je s radom te smo morali donijeti odluku na koji ćemo način upravljati prostorom koji nam je ostao na raspolaganje. Shvatili smo da smo dobili priliku nadograditi naše postojeće aktivnosti te smo naredne mjesece iskoristili za planiranje i uređivanje prostora, kako bismo u idućoj godini mogli započeti s provedbom radionica Male tvornice reciklaže, proširenjem Bibliopana, edukacijom iz područja permakulture te ustupanjem dijela prostora na korištenje drugim zainteresiranim udrugama i građanima.

U uređivanju prostora velikim dijelom su nam pomogli ovogodišnji sudionici međunarodnih volonterskih kampova. Zajedno s njima održali smo niz radionica te zidove uljepšali prirodnim bojama, popravili dio stolarije, izradili solarni grijač vode te solarnu sušaru. Zahvaljujući pokroviteljstvu Karlovačke pivovare organizirali smo ukupno dva volonterska kampa, Eko Pan Overground i Eko Pan Underground kojima je zajednička tema bila – permakultura. Zajedno s volonterima ove smo godine konačno priveli kraju i naš prvi earthship – pokaznu kuću od starih auto guma te izradili drugi spiralni vrt.

U ovoj godini Eko Pan je, zahvaljujući sredstvima Grada Karlovca, podršci Turističke zajednice grada Karlovca i gradskim četvrtima te suradnji s Šumarsko drvodjeljskom školom u Karlovcu dobio svoj prvi drveni čamac, a svoj puni zamah ovaj projekt očekuje u narednim mjesecima. Osim projektu "Čamac na Kupi i Korani", veći dio aktivnosti našeg Centra za vode bio je posvećen problematici planova izgradnje niza malih hidroelektrana na Korani i Kupi, odnosno nastojanjima podizanja svijesti o važnosti očuvanja prirodnih tokova naših rijeka.

Zahvaljujući programu Javnog rada Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, uspjeli smo nastaviti s projektom prikupljanja donacija starog papira. Do sad je prikupljeno ukupno 40 tona starog papira, a ostvarena sredstva ulažemo u daljnju nadogradnju projekta, za koji se nadamo da će tijekom 2015. godine dobiti jednu sasvim novu aktivnost kojom ćemo građanima zahvaliti na dosadašnjem trudu i odvajanju starog papira.

Iako u ovoj godini nismo bili nositelji niti jednog EU projekta, postali smo partneri Gradu Karlovcu na projektu "Slatkovodni akvarij i muzej rijeka" te bili partneri na dva projekta: "Podrška u prijenosu okolišnih politika-STEP" i "Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša".

Tijekom čitave ove godini bili smo korisnici Institucionalne potpore stabilizaciji/razvoju udruga zahvaljujući kojoj smo održali kvalitetu rada i vođenja ureda te sudjelovali u nizu natječaja čije rezultate tek očekujemo.

Konačno, naš dugotrajni i najvažniji projekt – Zeleni telefon, uspješno je radio tijekom čitave godine i ne misli stati niti u idućoj.

Niti Eko Pan ne misli stati, naprotiv.

ZELENI TELEFON ZA KARLOVAČKU I LIČKO-SENJSKU ŽUPANIJU

IZVJEŠTAJ O RADU ZELENOG TELEFONA TIJEKOM 2014. GODINE

Na Zeleni telefon Eko Pana 2014. godine zaprimili smo ukupno 95 poziva građana. U odnosu na protekle godine kada je rad na Zelenom telefonu bio isključivo baziran na volonterskom angažmanu članova Eko Pana, 2014. godine rad na Zelenom telefonu financiran je kroz EU projekte. Putem projekata, za rad na Zelenom telefonu u 2014. godini bila je osigurana pravna pomoć (Zelena akcija) što nam je omogućilo bavljenje kompleksnijim problemima čije rješavanje zahtjeva duže vremena.

Broj poziva po mjesecima i kategorijama

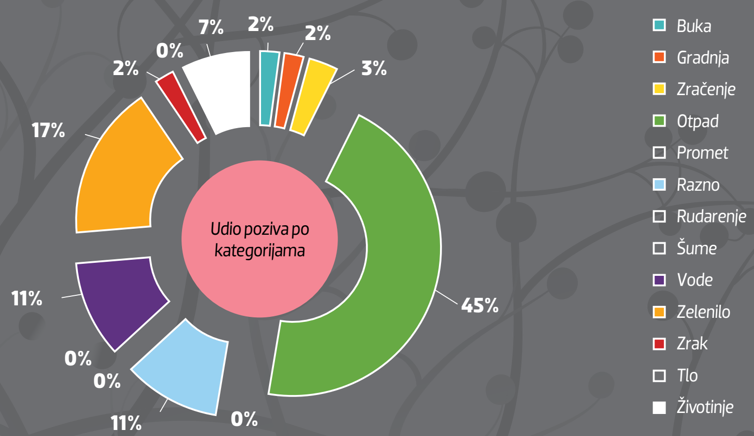
Mjesec	Buka	Gradnja	Zračenje	Otpad	Promet	Razno	Rudarenje	Šume	Vode	Zelenilo	Zrak	Tlo	Životinje	Ukupno
siječanj				5						1			1	7
veljača		1		4		2				1				8
ožujak	2			7		1			1					11
travanj				1					3	5	1			10
svibanj		1		3		1				2	1			8
lipanj			3	5		1								9
srpanj				3					1	3				7
kolovoz				4					1	1			1	7
rujan				3		2				1				6
listopad				3		1							3	7
studeni				5		1			3					9
prosinac						1			1	2			2	6
Ukupno	2	2	3	43	0	10	0	0	10	16	2	0	7	95
%	2,11	2,11	3,16	45,26	0	10,53	0	0	10,53	16,84	2,11	0	7,37	100

Ukupan broj poziva je i dalje na približnoj razini prethodnih godina. Bez obzira na sve teškoće s kojima se susrećemo u radu, Zeleni telefon ima veliki potencijal za unaprjeđenje svog rada, osobito kroz promociju i direktan pristup građanima.

Iako je dugogodišnjim radom kao i postignutim rezultatima servis Zelenog telefona opravdao svoju ulogu u zajednici te je prepoznat od strane građana, još uvijek se velikim dijelom bazira se na volonterskom radu članova Eko Pana.

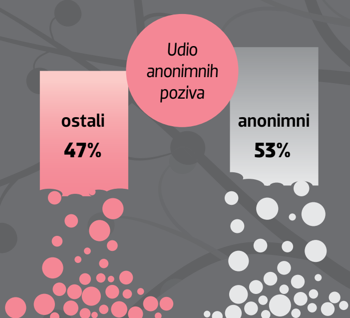
Nažalost, vrijednost i doprinos lokalnoj zajednici u radu Zelenog telefona nije dovoljno prepoznat od strane jedinica lokalne samouprave prvenstveno misleći na Grad Karlovac. Unatoč svim teškoćama, članovi Eko Pana i dalje će vrijedno nastojati pomoći građanima u rješavanju problema u okolišu, pa i gradu Karlovcu, obavljajući često njihov posao u cilju poboljšanja kvalitete života naših sugrađana kroz zaštitu prirode i okoliša. Bez obzira na sve

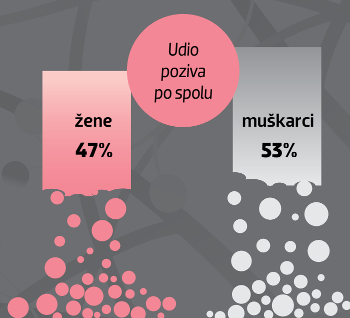
pozitivne pokazatelje u radu smatramo da još uvijek postoji veliki prostor za unaprjeđenje rada Zelenog telefona, osobito u smislu bolje vidljivosti na području cijele naše županije.
I dalje se najveći broj poziva odnosi na kategoriju OTPAD (43 poziva ili 45,2%) čime je nastavljen trend prijašnjih godina kada su problemi s otpadom kod građana izazivali najviše pozornosti. Osim uobičajenih poziva vezanih uz neprimjereno odlaganje i zbrinjavanje otpada, povećan je broj upita o mogućnostima odvojenog odlaganja pojedinih vrsta otpada. Vjerujemo da je razlog tome trendu polagano povećanje razine svijesti građana o potrebi primjerenog zbrinjavanja otpada i njegovog odvajanja prema različitim vrstama. Također, izražen je i problem zbrinjavanja pojedinih kategorija otpada koje građani jednostavno nemaju mogućnost zbrinuti na području grada Karlovca. U prvom redu tu mislimo na stare boje, lakove, spreje ve i sl.
Kao i prethodnih godina ističemo da osim problema s divljim odlagalištima otpada najveći nedostatak u gospodarenju otpadom na razini grada i županije predstavlja nedostatak or-

ganiziranog sustava odvojenog sakupljanja otpada i postojanje manjih reciklažnih dvorišta lako dostupnih građanima. Upravo zbog toga nužno je što prije uspostaviti takav sustav gospodarenja otpadom na razini grada i županije, ali i zbog preuzetih obaveza u procesu pristupanja EU, kako se teret eventualnog novčanog sankcioniranja zbog neispunjenja preuzetih obaveza ne bi "prelio" na leđa građana. Nužno je i kontinuirano provođenje edukacije građana kao bi sustav efikasno mogao zaživjeti, što također do sada nije učinjeno. Iako su neki pozitivni pomaci u gospodarenju otpadom na razini grada učinjeni, slobodno možemo zaključiti da je to još uvijek puno premalo u odnosu na ono što je do sada već trebalo biti učinjeno, a nažalost je propušteno.
Od ostalih kategorija najzastupljenije su ZELENILO (16 poziva ili 16,84%), te VODE (10 poziva ili 10,53%) i RAZNO (10 poziva ili 10,53%). Od ostalih kategorija ističemo kategoriju ŽIVOTINJE

(7 poziva ili 7,3%), dok udio ostalih kategorija pojedinačno ne prelazi 5%. Kao što je vidljivo, na Zeleni telefon zaprimamo pozive gotovo u svim kategorijama, što pokazuje da građani prepoznaju niz različitih problema i oblika ponašanja kojima se degradiraju priroda i okoliš.
U kategoriji VODE najčešće su prijavljivani problemi tijekom ljetnih mjeseci kada je "pritisak" na rijeke najveći. Ističemo probleme vezano za ograničavanje pristupa i boravljenja na obalama rijeka. Često, tijekom ljetnih mjeseci vlasnici parcela uz rijeke onemogućavaju slobodan pristup do vode (rijeke), što je neprihvatljivo obzirom da su vode temeljem pravnog okvira definirane kao opće dobro i imaju osobitu zaštitu Republike Hrvatske. Iako vlasnici parcela uz vode nemaju pravo na takvo ograničavanje pristupa vodi, njihovo ponašanje često zna biti izazvano neodgovornim ponašanjem pojedinaca koji borave uz rijeke (ostavljanje smeća i sl.).
Najizraženiji problem u takvim situacijama je izostanak nadzora od nadležnih službi (vodočuvari i vodopravna inspekcija) koji bi trebali nadzirati što se događa na rijekama, osobito tijekom ljetnih mjeseci. Izostanak vodopravne inspekcije na području grada i županije definitivno negativno utječe na učinkoviti nadzor nad onim što se događa na i oko naših rijeka.
Daljnjom analizom primjećujemo da su se na Zeleni telefon u 2014. godini nešto više javljali pripadnici muškog spola (50 poziva) u odnosu na žene (45 poziva). Broj anonimnih poziva (50) u 2014. godini također je nešto veći u odnosu na neanonimne (45). Udio anonimnih poziva tijekom godina se smanjuje u ukupnom broju zaprimljenih poziva što smatramo pozitivnim pomakom. Eko Pan putem Zelenog telefona u svakom izravnom kontaktu i razgovoru nastoji potaknuti građane na aktivno uključivanje u rješavanje problema. Građani u velikoj mjeri nisu upoznati sa svojim pravima prema tijelima javne vlasti, ali ponekad i obvezama. S druge strane djelovanje javnih službi svojom sporošću i tromošću građanima ne daje povjerenje u brzo i efikasno rješavanje problema. Ističemo da su jednostavniji problemi uspješno riješeni dok oni kompleksniji zahtijevaju u pojedinim situacijama nešto duže vrijeme rješavanja. Od ukupnog broja zaprimljenih poziva oko 75% ih je uspješno riješeno.

PODRŠKA U PRIJENOSU OKOLIŠNIH POLITIKA – STEP

O PROJEKTU

Projekt "Podrška u prijenosu okolišnih politika – STEP" tijekom 2013. i 2014. provodila je Zelena akcija iz Zagreba u suradnji s Udrugom Žmergo iz Opatije i Eko Pan iz Karlovca, u partnerstvu s Fakultetom političkih znanosti iz Zagreba, te pridruženim partnerima: Zagrebačkom županijom, Karlovačkom županijom, Državnim zavodom za zaštitu prirode, Gradovima Samobor, Karlovac i Opatija te Općinom Lovran, a financiran je od strane Europske unije i Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. Cilj mu je bio ojačati utjecaj OCD-a u monitoringu javnih politika o okolišu i održivom razvoju u Hrvatskoj. Tijekom druge godine provedbe projekta održan je niz opisanih aktivnosti.

RADIONICE SAMOGRADNJE KUĆNIH KOMPOSTERA I SOLARNIH KOLEKTORA ZA TOPLU VODU, 15. - 17. siječnja 2014., Karlovac

Radionica samogradnje kućnih kompostera organizirana je u suradnji s Prirodoslovnom školom Karlovac. Radionica je održana u prostoru škole uz sudjelovanje 22 učenika škole i 5 građana. Nakon uvodnog predavanja učenici i građani sudjelovali su u izradi kućnih kompost era, koje su nakon završetka radionice mogli ponijeti svojim kućama.
Dvodnevna radionica samogradnje kolektora za solarnu pripremu tople vode održana je 16. i 17. siječnja 2014. godine u suradnji s Tehničkom školom Karlovac. Radionicu je vodio Bruno Motik iz organizacije ZMAG. Radionica je održana u prostorima škole te je na njoj ukupno sudjelovalo 13 učenika trećeg i četvrtog razreda i 5 građana.
Tijekom dvodnevne radionice izrađena su dva kolektora koja su donirana i montirana u prostorima škole. Tijekom ljeta u sklopu projekta održana je još jedna radionica samogradnje kolektora na kojoj su sudjelovali volonteri međunarodnog volonterskog kampa iz 7 zemalja.
U cilju popularizacije i dijeljenja informacija i znanja o temama radionica izrađeni su i video priručnici koje je je moguće preuzeti na sljedećim stranicama:
· **Video priručnik za kućno kompostiranje**
https://www.youtube.com/watch?v=t_1HL9H1cnA&feature=youtu.be
· **Video priručnik za samogradnju solarnih kolektora**
https://www.youtube.com/watch?v=FkYr3-aKziE&feature=youtu.be

SEMINAR – TRENING "ANALIZA JAVNIH POLITIKA I DJELOTVORNO KOMUNICIRANJE ANALIZE", 11. - 13. ožujka 2014., Zagreb

U sklopu trodnevnog treninga, organiziranog od strane Zelene akcije, 35 sudionika imalo je priliku upoznati sudionike iz lokalne samouprave i organizacija civilnog društva te proučiti postupke analize pri oblikovanju i provedbi javnih politika.
Anka Kekez Koštro i Milan Koštro, kao voditeljski tim obradili su sljedeće teme:

1. Određenje javnih politika te karakteristika i faza javnih politika
2. Analiza javnih politika i metodološki postupci
3. Analiza aktera kao oblik policy analize
4. Definiranje problema kao oblik policy analize
5. Policy dizajn kao oblik policy analize
6. Monitoring i evaluacija kao oblik policy analize
7. Izrada kvalitetnih analitičkih tekstova različitih formata
8. Komuniciranje analize
9. Stvaranje dodatnog komunikacijskog sadržaja

Sudionici treninga aktivno su sudjelovali u treningu, postavljali brojna pitanja, dijelili vlastita dosadašnja iskustva i rješavali nedoumice.

Više o događaju: http://zmergo2.wix.com/step-zmergo#!odran-trening-u-zagrebu/c1apr

RADIONICA "STRATEŠKA PROCJENA UTJECAJA NA OKOLIŠ PROSTORNOG PLANA – ZAKONSKI OKVIR I PRAKSA", 31. ožujak 2014., Karlovac

Cilj radionice je bio upoznavanje predstavnika jedinica lokalne samouprave i organizacija civilnoga društva sa postupkom Strateške procjene utjecaja na okoliš (dalje: SPUO) u Hrvatskoj, koji je prenesen s pravnom stečevinom EU-a u naše zakonodavstvo. Radionica je imala svrhu identificiranja mogućih problema u provođenju SPUO i poboljšanja suradnje između organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti.

Na radionici su posebno analizirani mogući problemi oko provođenja postupka SPUO u okviru nabavljenih izmjena prostornog plana Karlovačke županije s posebnim osvrtom na problematiku hidroelektrana i sagledavanje njihovog kumulativnog utjecaja te izgradnje nizinske pruge.

Također, na radionici je raspravljano o ostalim specifičnim okolišnim problemima u Karlovačkoj županiji (npr. izbacivanje rijeke Korane iz ekološke mreže Natura 2000, planovi gospodarenjem otpadom i sl.). Na radionici su sudjelovali predstavnici Grada Karlovca, Karlovačke županije, Grada Ozlja, JU "Natura Viva", Ureda za udruge vlade RH i OCD-a. Matej Majdenić iz odjela za provedbu SPUO iz Ministarstva zaštite okoliša i prirode, upoznao je sudionike radionice sa zakonodavnim okvirom i problemima iz prakse u provedbi postupka SPUO.

Pokazalo se da predstavnici jedinica lokalne uprave i samouprave s jedne strane kao i udruge za zaštitu okoliša i javnost s druge, nemaju dovoljno znanja i kapaciteta za provedbu postupka Strateške procjene utjecaja na okoliš. Također, identificirani su problemi oko nedovoljno jasne zakonske regulative kao i izostanak široke javne rasprave i konsenzusa oko lokalno značajnih okolišnih problema, što u praksi često dovodi do odluka političkog karaktera koje su u suprotnosti s prevladavajućim javnim interesima lokalne zajednice.

Više o događaju: http://zmergo2.wix.com/step-zmergo#!radionica-strateke-procjene-u-karlovcu/c1pda

JAVNA TRIBINA "MALE HIDROELEKTRANE NA KUPI I KORANI – PRILIKA ILI NEPRILIKA?", 12. lipanj 2014., Karlovac

Cilj tribine je bio potaknuti široku javnu raspravu među svim dionicima o planovima za izgradnju niza "malih" hidroelektrana na rijeci Kupi i Korani. Unatoč tome što je veliko nevrijeme pogodilo Karlovac neposredno prije samog početka tribine, što je sigurno utjecalo na broj sudionika, rasprava o raznim problemima i otvorenim pitanjima oko hidroelektrana bila je vrlo zanimljiva i na trenutke polemična. Kvalitetnoj i na trenutke žustroj raspravi svakako su pridonijeli gosti tribine, koji su svojim izlaganjima potakli raspravu među sudionicima. Obzirom da Eko Pan već više godina upozorava na moguće negativne posljedice realizacije "malih" hidroelektrana na karlovačkim rijekama, široka javna rasprava kao i sagledavanje problema kroz poglede raznih struka, nameće se kao nužnost, ali i određen oblik obaveze prema današnjim standardima. Održana javna tribina predstavlja korak naprijed u tom smjeru, a Eko Pan će i dalje nastojati potaknuti i intenzivirati široku javnu raspravu o istaknutim problemima.

KONFERENCIJA "MODELI SURADNJE U PRIJENOSU OKOLIŠNIH POLITIKA", 3. – 5. rujna 2014., Opatija

Konferencija koja je okupila više od 50 predstavnika organizacija civilnog društva, tijela javnih vlasti, medija, te javnih službi iz cijele Hrvatske organizirana je s namjerom jačanja suradnje tijela lokalnih (regionalnih) vlasti i organizacija civilnog društva u provedbi politika zaštite okoliša i prirode. Tijekom konferencije identificirani su problemi sudjelovanja javnosti u procesu oblikovanja i usvajanja nacionalnih politika zaštite okoliša i prirode, te navedena moguća rješenja za savladavanje tih problema.
Na konferenciji su predstavljeni i dosadašnji rezultati projekta kao i zaključci s radionica održanih u Karlovačkoj, Zagrebačkoj i Primorsko-goranskoj županiji, a koje su bile organizirane također u sklopu projekta STEP. Važnost sudjelovanja javnosti u okolišnim politikama istaknuta je tijekom provedbe svih projektnih aktivnosti i od strane civilnog sektora, kao i od strane predstavnika raznih razina vlasti. Međusektorska suradnja izuzetno je bitna kako bi se zajednički iznašla najbolja rješenja za razvoj lokalnih zajednica" – naglasila je Željka Leljak Gracin, pravnica Zelene akcije.
Primjere dobre, ali i loše prakse sudjelovanja javnosti predstavili su dr. Csaba Kiss (EMLA, Mađarska), Siim Vahtrus (EELC, Estonija), Enes Ćermagić (Zelena akcija, Zagreb), te doc. dr. sc. Lana Ofak (Pravni fakultet u Zagrebu), koji su svi redom stručnjaci za pravo okoliša. Nadalje, suradnju OCD-a s tijelima vlasti na različitim projektima u BiH predstavila je Alenka Savić (CRP, Tuzla), dok je o primjerima suradnje OCD i lokalne vlasti iz Hrvatske govorila Dušica Radojčić (Zelena Istra, Pula). U sklopu konferencije održana je i radionica na kojoj su sudionici, kroz rad u malim grupama, razmatrali mogućnosti razvijanja nekih novih modela suradnje OCD-a i tijela javne vlasti u provedbi okolišnih politika.

Vlada Republike Hrvatske
Ured za udruge
ZELENA AKCIJA
PAN
Žmergo

DIJALOGOM S CIVILNIM DRUŠTVOM DO BOLJEG OKOLIŠA

O PROJEKTU

Projekt "Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša" tijekom 2013. i 2014. provodila je udruga Zelena Istra u partnerstvu sa udrugama: Zelena akcija, Eko Pan i ZEO Nobilis. Suradnici na projektu bili su Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i Državna škola za javnu upravu. Cilj projekta bio je poboljšanje primjene Arhuške konvencije u Hrvatskoj. Projekt je financiran od strane Europske unije i Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.
U drugoj godini provedbe projekta organizirali smo niz niže opisanih aktivnosti.

JAVNA DEBATA O IZRAVNOJ DEMOKRACIJI "STRAH OD GRAĐANA", 1. srpnja 2014., Karlovac

Jedna od temeljnih uloga jedinica lokalne samouprave trebala bi biti stvaranje mogućnosti za uključivanje građana u društveni i politički život u zajednici, odnosno razvoj demokracije. Nažalost, ta uloga nije ispunjena. **Zašto vlast ima strah od građana? Što zajednica time gubi?** Može li izravna demokracija ugroziti predstavničku? Da bismo pokušali dobiti dogovor na ta pitanja, organizirali smo javnu debatu, na kojoj je uvodničar i moderator bio Hrvoje Jurić, filozof i aktivist, profesor na zagrebačkom Filozofskom fakultetu i član grupe "Direktna demokracija u školi". U raspravi su sudjelovali predstavnik Eko Pana Denis Frančišković, predsjednik GO HDZ Damir Mandić, potpredsjednica Gradskog vijeća iz SDP Marina Novaković Matanić, predsjednik Gradskog vijeća Mihovil Stanišić iz HSP – dr. Ante Starčević, gradska vijećnica Snježana Kirinić iz HL i nezavisni gradski vijećnik Davor Petračić
Nakon uvodničara u raspravu, koja je na trenutke bila i polemična, uključili su se i karlovački gradski vijećnici. Izabrali smo neke od naglasaka iz njihovih izlaganja. Prva je govorila SDP-ova potpredsjednica Gradskog Vijeća Marina Novaković Matanić. Kaže da, dok vlada jednoumlje teško ćemo do demokracije, bez obzira tko je na vlasti. Posebno zamjera što gradska uprava ne radi s mjesnim odborima i gradskim četvrtima.
Predsjednik karlovačkog HDZ-a Damir Mandić je istaknuo kako je problem direktne demokracije sporan što, nažalost, često puta ima revolucionarne elemente, a revolucija isključuje konsenzus. Srž demokracije je, kaže Mandić, vladavina naroda u kojoj mi sukobljavamo svoja mišljenja i svoje stavove, a onda pobjeđuje onaj koji ima plus jedan. Nije do sada riješeno, a ja vjerujem da ni neće biti riješeno dok je svijeta i vijeka, što sa onih 49, smatra Mandić.
Mihovil Stanišić , predsjednik Gradskog vijeća i član HSP-a dr. Ante Starčević, smatra da bi dvije najveće stranke trebale postići dogovor o pravilima, a kao prijelazno rješenje predlaže obavezno glasovanje, koje bi uključilo ljude koji su sada pasivni. Gradska vijećnica Hrvatskih laburista Snježana Kirinić smatra da su najvažniji građani: – *U samom Vijeću je važno da ljudi imaju glave skupa i da rade za opće dobro grada, a najčešće se to svede na nekakvo prepucavanje s lijeva na desno i s desna na lijevo pa se na kraju ništa ne događa i grad stagnira, što je izuzetna šteta kad se zna koliko imamo prednosti i mogućnosti.* U raspravu se uključio i nezavisni gradski vijećnik Davor Petračić: – *Svrha svega ovoga o čemu danas pričamo je da nam svima bude bolje, a pravo stanje stvari je katastrofa. Pravo stanje stvari je da nam demokracija traje jedan dan u četiri godine*, rekao je Petračić.

Prijedlozi za poboljšanje prakse informiranja i uključivanja javnosti u okolišno odlučivanje na lokalnoj i područnoj razini

Kako bismo ubrzali procese usvajanja viših standarda kada je informiranje i sudjelovanje javnosti u pitanju, u sklopu projekta pripremili smo listu preporuka za njihovo unaprjeđenje. Radi se o jednostavnijim i lako primjenjivim metodama koje ne iziskuju dodatne troškove niti značajniji napor. Budući da se projekt "Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša" provodio u tri županije – Istarskoj, Karlovačkoj i Međimurskoj te Gradu Zagrebu, prijedloge za usvajanje viših standarda informiranja i sudjelovanja javnosti predložili smo najprije njima.

U Karlovačkoj županiji u okviru promoviranja Prijedloga održani su sastanci s predstavnicima Karlovačke županije i grada Ozlja. Na sastancima se raspravljalo o predloženim preporukama te su se predstavnici lokalne uprave i samouprave pozitivno izrazili za prihvaćanje i implementiranje Preporuka. Možemo zaključiti da su jedinice lokalne vlasti napravile pozitivne pomake vezano za informiranje i uključivanje javnosti u okolišno odlučivanje, iako postoji još puno prostora kako bi sve predložene Preporuke su u punom smislu zaživjele u praksi. Ovim preporukama težimo cjelovitosti, većoj dostupnosti i razumljivosti informacija koje se nude građanima te uspostavljanju preduvjeta za učinkovito sudjelovanje javnosti. Cilj nam je stvoriti primjere bolje prakse koje ćemo promicati i predlagati njihovu širu primjenu.

Praćenje provedbe Arhuške konvencije u Hrvatskoj

Aktivnost praćenja provedbe Arhuške konvencije ima za cilj vrednovati mjere, aktivnosti i instrumente njene provedbe radi daljnjeg unaprjeđenja i razvoja prava javnosti na pristup informacijama, prava na sudjelovanje u odlučivanju i pristup pravosuđu u pitanjima okoliša.

Nezadovoljni dosadašnjim načinom uključivanja okolišnih udruga u proces analize provedbe Arhuške konvencije, u okviru projekta "Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša" pokrenuli smo vlastitu analizu. Na taj način smo nastojali popuniti nedostatke službenog izvještaja Ministarstva zaštite okoliša i prirode perspektivom hrvatskih okolišnih udruga.

Analiza zakonodavstva i prakse koju smo proveli poslužit će i kao instrument informiranja i edukacije ponajprije okolišnih udruga, a zatim i šire javnosti o pravima koja proizlaze iz Arhuške konvencije, za unaprjeđenje transparentnosti procesa kreiranja i provedbe javnih politika i jačanje odgovornosti države.

Analizu smo proveli putem upitnika za udruge koji slijedi teme i pitanja iz Nacionalnog implementacijskog izvješća. PItanja su bila prilagođena ciljnoj skupini i usmjerena su na prikupljanje iskustava udruga iz prakse. Upitnik je distribuiran svim članicama Zelenog foruma, ali i okolišnim organizacijama izvan te mreže, a rezultati odnosno analiza, međunarodnim organizacijama koje se bave praćenjem provedbe Arhuške konvencije i Tajništvu Arhuške konvencije.

U prikupljanju informacija uz projektne partnere uključila se i vanjska suradnica na projektu s Pravnog fakulteta u Zagrebu, doc. dr. sc. Lana Ofak te pravnica Zelene akcije, Željka Leljak Gracin.

Nacionalno izvješće: http://aarhus.zelena-istra.hr/sites/aarhus.zelena istra.hr/files/III_Izvjesce_Aarhuska_2014.pdf

Izvješće organizacija civilnog društva: http://aarhus.zelena-istra.hr/sites/aarhus.zelena-istra.hr/files/Izvjesce_organizacija_civilnog_drustva_o_provedbi_Aarhuske_konvencije_u_Hrvatskoj.pdf

Izbor najboljeg primjera / tijela javne uprave organizacije uspješnog sudjelovanja javnosti

Zelena Istra je s partnerima na projektu "Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša" u rujnu objavila poziv za kandidiranje primjera dobre prakse uključivanja građana u odlučivanje. Primjeri dobre prakse u Hrvatskoj su rijetki pa njihovo identificiranje i promocija mogu stimulirati i druge za veće napore u uključivanje građana u procese odlučivanja. Poziv za prijavu dobrih primjera upućen je svim jedinicama lokalne i regionalne uprave u Hrvatskoj putem mailing liste Državne škole za javnu upravu, ali i drugim kanalima. Razina odlučivanja koja se mogla prijaviti bila je lokalna, regionalna ili nacionalna, a predmet odlučivanja propis, strategija, plan, postupak procjene utjecaja na okoliš, odlučivanje o nekoj komunalnoj akciji i drugo.

Na poziv se javilo 9 organizacija, institucija i tijela javne uprave: Ministarstvo uprave (sudjelovanje javnosti u donošenju Zakona o udrugama), Krapinsko-zagorska županija (sudjelovanje javnosti u donošenju općeg akta - Odluke o kriterijima za dodjelu financijskih potpora projektima ili programima udruga na području Karpinsko-zagorske županije), Grad Rijeka s dvije prijave (sudjelovanje javnosti u odlučivanju o namjeni područja Mlaka u sklopu postupka izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja grada Rijeke i sudjelovanje javnosti u odlučivanju o komunalnoj akciji uređenja parkova za šetnju kućnih ljubimaca, pronalaženja lokacije istrčavališta za pse i uređenja groblja za kućne ljubimce), Grad Pazin (uključivanje građana u donošenje proračuna Grada Pazina za 2015.), Grad Pleternica (sudjelovanje javnosti u izradi Strategije razvoja Grada Pleternice 2014. - 2020.) i Grad Kraljevica (sudjelovanje građana u postupku utvrđivanja prioriteta društvenog razvoja u Gradu), Društvo za oblikovanje održivog razvoja - DOOR (uključivanje građana u odlučivanje o poboljšanju energetske učinkovitosti radi izrade akcijskog plana energetske učinkovitosti za kućanstva za period 2014. - 2016.), Javna ustanova Park prirode Telašćica (sudjelovanje javnosti u izradi Plana upravljanja Parkom prirode Telašćica za 2012. - 2022.).

Najviše bodova dodijeljeno je Gradu Pazinu za uključivanje građana u izradu proračuna za 2015. godinu - 103 (http://proracun.pazin.hr/). Drugo mjesto zauzelo je Ministarstvo uprave za uključivanje javnosti u izradu Zakona o udrugama s prikupljenih 86 bodova, treće Društvo za oblikovanje održivog razvoja za uključivanje građana u odlučivanje o poboljšanju energetske učinkovitosti radi izrade akcijskog plana energetske učinkovitosti za kućanstva za period 2014. - 2016. s 83 boda.

Više o projektu: http://aarhus.zelena-istra.hr

Projekt 'Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša' financira EU.
Delegacija Europske unije u RH Trg Žrtava Fašizma 6, 10000 Zagreb
T: +385 1 4896 500, F: +385 1 4896 555

Projekt 'Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša' sufinancira Ured za udruge Vlade RH.

OKOLIŠNI POSTUPCI

SUDJELOVANJE U PRAĆENJU OKOLIŠNIH POSTUPAKA

Eko Pan je i tijekom 2014. godine aktivno kao zainteresirana javnost sudjelovao u praćenju raznih okolišnih postupaka. Uglavnom se radilo o postupcima vezanim za realizaciju hidroelektrana na rijeci Korani i Kupi, ali i drugim zahvatima na području naše županije.
Kao što je poznato zbog niza nepravilnosti, krajem 2013. Eko Pan je podnio dvije tužbe protiv rješenja Ministarstva zaštite okoliša i prirode u slučaju hidroelektrane Brodarci i žalbu u postupku ocjene na ekološku mrežu u slučaju hidroelektrane Barilović. Također, tijekom 2014. godine pokrenuti su novi postupci za hidroelektrane Primišlje i Odeta 1(Turanj) u kojima je Eko Pan aktivno sudjelovao ukazujući na nepravilnosti i probleme u samim postupcima.
Nažalost, moramo istaknuti da je u navedenim postupcima počinjen niz propusta, a koji se odnose i na samu zakonitost vođenja postupaka na taj način. S jedne strane nadležno tijelo (Karlovačka županija) koje vodi postupke, a sa druge tijela državne vlasti (Ministarstvo zaštite okoliša i prirode) nisu osigurali odgovarajuće uvjete i pravni okvir kako bi provođenje navedenih postupaka bilo u skladu pravnom stečevinom EU koju smo dužni izravno primjenjivati nakon ulaska Republike Hrvatske u EU. Uredba o procjeni utjecaja na okoliš (NN br. 64/08 i 67/09) koja je bila na snazi do stupanja na snagu nove Uredbe (NN br. RH 61/14) nije bila u skladu s Direktivom 2011/92/EU, budući da ta Direktiva propisuje provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš bez obzira na snagu hidroelektrana.
Naime, iako je Eko Pan ukazivao da "stara" Uredba nije usklađena s Direktivom, nadležna tijela na lokalnoj i državnoj razini nisu na odgovarajući način postupila u tim postupcima, odnosno nisu izravno primijenila pravo EU na što ih i obavezuje Ustav RH. S druge strane činjenica da je rijeka Korana bila donošenjem nove Uredbe o ekološkoj mreži izbačena iz nje, dovela je do dodatnih komplikacija i pogrešaka u tumačenju propisa od strane nadležnih tijela, što u krajnoj li-

Ivan Šebalj: Korana

niji utječe i na zakonitost postupaka koji su pokrenuti. Eko Pan je tijekom 2014. godine više puta upozoravao da je izostavljanje Korane kao područja ekološke mreže Natura 2000 pogrešno. To se pokazalo potpuno točnim kasnije kada je tijekom postupka konačnog potvrđivanja rijeka Korana vraćena u prijedlog ekološke mreže Natura 2000.
Kako su za tri hidrolektrane već pokrenuti postupci, a planirana je izgradnja više od 10 na rijeci Korani, smatramo da se za sve te hidroelektrane treba provesti Strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO). SPUO je nužna kako bi se procijenio kumulativni utjecaj svih hidroelektrana na rijeku Koranu. Prostorni plan Karlovačke županije (dalje: PPKŽ) iz 2008. bi trebao proći SPUO te bi se tada mogao procijeniti ukupni utjecaj svih planiranih HE, što do sada nije učinjeno.
Trenutno su u tijeku izmjene i dopune PPKŽ iz 2008. kojima se planiraju nove lokacije hidroelektrana na rijeci Korani, ali i drugim rijekama u našoj županiji kao i ostale izmjene (nizinska pruga, koridori za plinovod i sl.). Eko Pan se aktivno uključio u praćenje pokrenutih postupaka SPUO i već u početnoj fazi ukazao na propuste koji mogu utjecati na daljnje vođenje postupaka. Ističemo da se paralelno donose II. Izmjene i dopune PPKŽ (hidroelektrane), IV. Ciljane izmjene i dopune PPKŽ (nizinska pruga) i V. Ciljane izmjene i dopune PPKŽ. Prema mišljenju Eko Pana za sve prethodno navedene izmjene nužno je provođenje postupka SPUO sukladno Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš plana i programa na okoliš (NN 64/08) i kriterijima u Prilogu II. Uredbe. Sagledavajući da su za II. i IV. Izmjene i dopune PPKŽ donesene odluke o potrebi provođenje postupka SPUO, koji će se provoditi paralelno s utvrđivanjem konačnog nacrta predloženih izmjena i da je vjerojatno da će i za V. Ciljane izmjene i dopune biti potrebno provesti postupak SPUO, Eko Pan smatra da se sve predložene izmjene i dopune PPKŽ trebaju formalno objediniti u zajednički nacrt izmjena i dopuna PPKŽ. Na taj način bi se osigurala djelotvorna provedba strateške procjene u okviru jedinstvene strateške studije. Sam smisao provedbe postupka SPUO je razmatranje alternativnih rješenja.
Cilj strateške procjene nije procijeniti što će se dogoditi ukoliko se usvoji neki plan, nego procijeniti više mogućih načina dolaženja do prethodno utvrđenoga cilja. Na taj način osigurava se sveobuhvatno sagledavanje predloženih izmjena PPKŽ, njihov međuodnos, mogući direktni, indirektni i kumulativni utjecaji, kao i varijantna rješenja.
Također, želimo upoznati javnost sa činjenicom da će Eko Pan pažljivo pratiti daljnje postupke u okviru ovih i svih ostalih planiranih hidroelektrana kao i postupak SPUO nad predloženim izmjenama PPKŽ, te shodno tome obavještavati javnost.

Planirane male hidroelektrane mogu ugroziti rijeku Koranu i buduću mrežu Natura 2000 u Karlovačkoj županiji

Planovi na rijeci Korani temelje se na zastarjelim studijama i nepotpunim podacima!
Zagreb – Krajem rujna 2014. održan je biogeografski seminar za Hrvatsku na kojem je vođena rasprava o prijedlogu buduće NATURA 2000 mreže u Hrvatskoj. Na osnovu argumenata nevladinih udruga na listu Natura 2000 područja vraćena je rijeka Korana, jedan od centara biološke raznolikosti u Hrvatskoj, kojoj prijeti izgradnja serije malih hidroelektrana s mogućim pogubnim posljedicama za živi svijet koji ovisi od nje.

"Natura 2000 ekološka mreža obuhvaća najznačajnija područja za očuvanje prirode u Europskoj uniji i čini najveću mrežu zaštićenih područja na svijetu. Mi se moramo pobrinuti da u ovu mrežu uđu naše najvrjednije prirodne znamenitosti te da se za njih osigura najstroža zaštita. Uvrštenje Korane u ovu mrežu bio nam je jedan od glavnih ciljeva", rekao je dr. sc. Dušan Jelić, jedan od pregovarača na seminaru i direktor hrvatskog herpetološkog društva Hyla.

U prijedlogu novog prostornog plana Karlovačke županije najveću prijetnju budućim Natura 2000 područjima na rijeci Korani predstavlja plan izgradnje više od 10 malih hidroelektrana, koje bi mogle ugroziti najznačajnije vrste kao što su riba plotica i bjeloperajna krkuša, dugonogi šišmiš te vidra.

"Dok Državni zavod za zaštitu prirode (DZZP) izrađuje konačni prijedlog površina koje trebaju biti zaštićene i uključene u obuhvat Nature 2000, što će trajati do godinu dana, u Karlovačkoj županiji istovremeno se odvija nekoliko postupaka izmjena i dopuna prostornoga plana, kojima se predviđa niz zahvata s potencijalno negativnim utjecajem na ta ista područja", rekao je Denis Frančišković iz udruge Eko Pan.

"Županija bi pri donošenju izmjena i dopuna prostornog plana trebala osigurati provođenje jedinstvenog postupka strateške procjene utjecaja na okoliš. Moguće utjecaje potrebno je razmatrati istovremeno i zajednički, jer njihovo pojedinačno sagledavanje, kao što je sada slučaj, osim što je ekonomski neopravdano, neće osigurati kvalitetnu procjenu prihvatljivosti ovih zahvata za Natura 2000 područja i održivo gospodarenje prirodnim resursima", rekla je Iva Johović iz WWF-a.

Planirana serija od preko 10 malih hidroelektrana na rijeci Korani posljedica je planova i studija starih više desetljeća, koje se temelje na zastarjelim istraživanjima i podacima. Sa izostankom sagledavanja cjelokupnih utjecaja realizacije takvog projekata, izlažemo se riziku da rijeku Koranu izgubimo u onom obliku kakvu ju zapravo većina ljudi želi.

"Svjedoci smo da Republika Hrvatska ima problema s implementacijom pravne stečevine EU u području okoliša, što dovodi do mogućih realizacija planova i zahvata bez adekvatne procjene rizika na prirodu i okoliš, istaknula je Željka Leljak Gracin iz Zelene akcije.

Nevladine udruge slažu se da kako bi se očuvalo iznimno bogatstvo biološke raznolikosti rijeka u Hrvatskoj, nadležne institucije trebaju prihvatiti principe održive hidroenergetike te definiranjem "zona isključenja" zaštiti najvrjednije slatkovodne ekosustave. Zakonom bi se trebale propisati obavezne mjere ublažavanja negativnih učinaka hidroelektrana, kao što su riblje staze i ekološki prihvatljiv protok, da bi se utjecaj tih objekata na prirodu i okoliš, sveo na minimum. Tako bi osigurali održivo iskorištavanje hidropotencijala, bez ugrožavanja ekološki najvrednijih područja.

MEĐUNARODNI VOLONTERSKI KAMPOVI

O MEĐUNARODNIM VOLONTERSKIM KAMPOVIMA

Međunarodni volonterski kampovi, već dugi niz desetljeća, kontinuirano se održavaju diljem svijeta. Krovna organizacija je Service Civil International, a za Hrvatsku Volonterski centar Zagreb. U partnerstvu s VCZ-om, Eko Pan od 2003. godine okuplja volontere u akcijama pomoći i doprinosa lokalnoj zajednici.

EKO PAN OVERGROUND

U 2014. godini organizirali smo jubilarni deseti, a odmah zatim i jedanaesti međunarodni volonterski kamp. Eko Pan Overground započeo je 4. srpnja i trajao do 18. srpnja te okupio dvanaest volontera iz Ukrajine, Švedske, Španjolske, Nizozemske, Velike Britanije, Italije, Češke i Hrvatske. Volonteri su pomagali u uređenju prostorija udruge te sudjelovali u nizu radionica s temom praktične primjene permakulturnih načela: priprema i primjena prirodnih boja, izrada grafita od mahovine, izrada solarnih panela, reciklaža i ponovna upotreba otpada.

Ovo su rezultati postignuti tijekom trajanja volonterskog kampa Eko Pan Overground:

· sudjelovanje 12 stranih i 5 lokalnih volontera
· uređene prostorije udruge
· uređen vrt ispred ulaza u prostorije udruge
· održane radionice iz područja permakulture:
IZRADA "ŽIVIH" GRAFITA OD MAHOVINE
BOJANJE ZIDOVA PRIRODNIM PIGMENTIMA
IZRADA SOLARNOG GRIJAČA VODE

Volonteri na izletu na Plitvička jezera

RECIKLIRANJE NAJLONSKIH I PLASTIČNIH VREĆICA
IZRADA VISEĆEG VRTA OD PLASTIČNIH BOCA
IZRADA ZIDNIH UKRASA I NATPISA OD DIJELOVA ELEKTRONIČKOG OTPADA

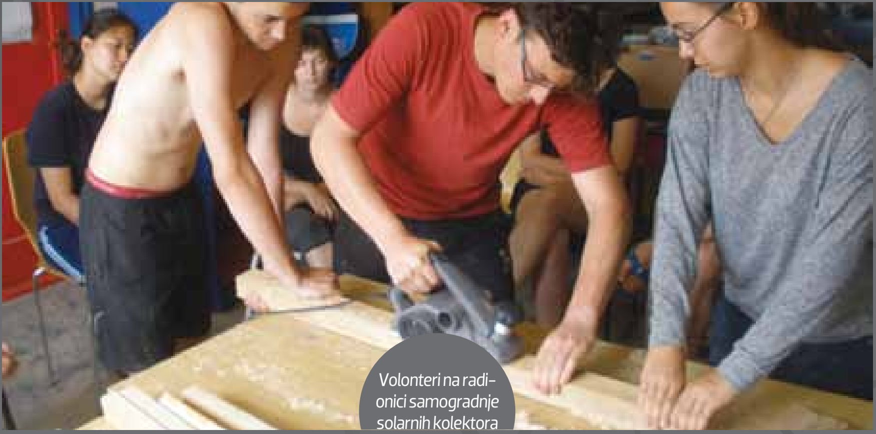
· Promovirano volonterstvo kao koristan i zanimljiv oblik društvene solidarnosti
· Turistički promoviran grad Karlovac i Karlovačka županija
· Organiziran izlet na Plitvička jezera za volontere

EKO PAN UNDERGROUND

Volonterski kamp Eko Pan Underground održavao se od 3. do 17. kolovoza. Ukupno 14 volontera iz Španjolske, Srbije, Njemačke, Slovačke, Češke, Velike Britanije, Južne Koreje i Hrvatske sudjelovalo je u nizu radionica iz područja permakulture: reciklaža, bojanje prirodnim pigmentima, ukrašavanje grafitima od mahovine, izrada solarnog panela za grijanje tople vode, solarne sušare, zelenog krova, zida od blata i visoke gredice. Dio radionica održavao se u prostorijama Eko Pana u Karlovcu, a dio na imanju udruge u selu Šćulac. Tijekom dva tjedna tijekom trajanja kampa volonteri su imali priliku steći nove vještine, pomoći članovima udruge u dovršavanju earthshipa – kuće od rabljenih auto guma te upoznati grad i okolicu.

Ovo su rezultati postignuti tijekom trajanja volonterskog kampa Eko Pan Underground:

· Sudjelovanje 15 stranih i 5 lokalnih volontera
· Pokošeno i uređeno zemljište permakulturnog centra udruge
· Izrađene stepenice od starih auto guma na zemljištu permakulturnog centra udruge
· Dovršenje radova na potpornim zidovima i krovu earthshipa – kuće od starih auto guma na zemljištu permakulturnog centra udruge
· Izrađen spiralni vrt na zemljištu permakulturnog centra udruge

Volonteri na radionici samogradnje solarnih kolektora

· Održane radionice iz područja permakulture:
· IZRADA ZIDA OD BLATA
· IZRADA SOLARNOG GRIJAČA VODE
· IZRADA SOLARNE SUŠARE
· RECIKLIRANJE NAJLONSKIH I PLASTIČNIH VREČICA
· Promovirano volonterstvo kao koristan i zanimljiv oblik društvene solidarnosti
· Turistički promovirana Karlovačka županija
· Organiziran izlet na Plitvička jezera

Iako smo prethodnih godina volonterski kamp Eko Pan Overground posvećivali pomoći lokalnoj zajednici (uređenje okoliša područne škole Donji Budački, čišćenje divljih odlagališta u šumi Kozjača, čišćenje i uređenje okoliša bastiona sv. Josipa) ove je godine volonterska pomoć bila potrebna nama, odnosno prostoru Eko Pana. S obzirom da udruga od početka ove godine djeluje u proširenom prostoru, volonterska pomoć nam je nužna. Uz to, želja nam je tijekom 2015. godine dosadašnji Centar za mlade na Gazi prenamijeniti u urbani permakulturni centar, odnosno poligon u kojem će se kontinuirano održavati radionice iz područja održive energije i reciklaže, edukacija o ekologiji i održivom razvoju te moći koristiti usluge Bibliopana – eko knjižnice. Stoga ćemo iduće godine umjesto dva organizirati jedan međunarodni volonterski kamp tijekom kojeg će volonteri imati prilike sudjelovati u nizu radionica iz područja permakulture. Dio radionica održavati će se u Karlovcu, u prostoru Eko Pana, a drugi dio radionica održavati će se na Panovoj zemlji gdje smo ove godine, unatoč ne osobito prijateljskim vremenskim prilikama, konačno uspjeli privesti kraju radove na earthshipu te izradili i drugi spiralni vrt.

Vjerujemo kako smo s oba projekta:
· uspješno promovirali različite oblike volontiranja te važnost održivog razvoja
· upozorili na važnost praktične primjene permakulturnih načela
· na zanimljiv i koristan način doprinijeli razvoju programa Eko Pana
· promovirali rad naše udruge te ponudu naše županije

ZATO:
volontirajmo i podržimo volontiranje, jer tako izravno činimo DOBRO

MEĐUNARODNI VOLONTERSKI KAMPOVI EKO PAN OVERGROUND I EKO PAN UNDERGROUND KONTINURANO SE ODRŽAVAJU ZAHVALJUJUĆI FINANCIJSKOJ PODRŠCI KARLOVAČKE PIVOVARE. HVALA!

Karlovačka pivovara
DIO HEINEKEN KOMPANIJE

CENTAR ZA VODE

O AKTIVNOSTIMA CENTRA ZA VODE

Rad Centra za vode bio je ponajviše usmjeren prema informiranju javnosti i nadležnih ustanova o potrebi očuvanja prirodnog toka rijeka Korane i Kupe te realizaciji projekta "Čamac na Kupi i Korani".

S projektom "Čamac na Kupi i Korani" započeli smo tijekom 2013. godine, kada je ideja predstavljena članovima koordinacije projekta "Upravljanje i zaštita karlovačkih rijeka", u okviru kojeg je izrađen dokument Lokalna agenda za karlovačke rijeke u kojem se naglašava potreba oživljavanja tradicije korištenja drvenih čamaca na karlovačkim rijekama. Iste godine, na natječaju za udruge Grada Karlovca odobrena su sredstva za izradu jednog čamca. U proljeće ove godine, u suradnji s mentorima i učenicima karlovačke Šumarske i drvodjeljske škole, izrađen je prvi čamac udruge Eko Pan. Čamac je manjih dimenzija, dužine četiri metra, a izgledom je u tipu tradicionalnog kupskog čamca.

U suradnji s udrugom "Vukovi s Kupe", inicijativa je proširena i tijekom 2015. godine, zahvaljujući financijskoj podršci Turističke zajednice Grada Karlovca i gradskih četvrti/mjesnih odbora te materijalnoj donaciji Hrvatskih šuma, biti će izgrađeno šest čamaca, u tipu tradicionalnog kupskog drvenog čamca. U okviru predstavljanja projekta biti će održana utrka čamaca, uoči Ivanjskog krijesa.

Projekt "Čamac na Kupi i Korani" obuhvaćati će niz aktivnosti, uključujući radionice projektiranja i izrade čamaca, mogućnosti unajmljivanja čamca građanima, posjetiteljima i turistima, kao i organiziranja turističkih tura. Za uspjeh ovog projekta od izuzetne važnosti biti će promocija te suradnja između udruga, Turističke zajednice grada Karlovca te potencijalno zainteresiranih subjekata poput turističkih agencija, hostela, hotela, ugostitelja, itd.

Cilj je da ovo bude cjelovito osmišljen i realiziran projekt koji će prvenstveno biti orijentiran prema građanima.

Od kraja ove godine, u partnerstvu s Kinološkim klubom Karlovac sudjelujemo u inicijativi za uređenje prostora na obali rijeke Korane, a koji će biti namijenjen kupačima sa psima, čijom bi realizacijom grad Karlovac dobio dodatnu vrijednost u redovnoj turističkoj ponudi, a građani Karlovca dodatni prostor za boravak sa svojim ljubimcima. Kinološki klub prostor bi koristio i za promociju svojih redovnih djelatnosti i aktivnosti, s naglaskom na prezentaciju programa spašavanja iz vode.

Uređeni prostor obuhvaćao bi zelenu površinu između drvenog i pontonskog mosta te uključivao oznaku plaže, ploču s pravilima ponašanja, kante za otpad, obvezu čišćenja za psima, tuš za kupače te po mogućnosti osiguravati hlad za kupače i pse – u obliku sadnica stabala, ili sjeništa.

Tijekom ove godine, predstavnik Eko Pana sudjelovao je u izradi Županijske turističko-ribolovne strategije.

Također, udruga Eko Pan partner je u projektu "Slatkovodni akvarij i muzej rijeka" kojeg je nositelj Grad Karlovac.

Nažalost, zbog izuzetno nepovoljnog vremena i visokog vodostaja karlovačkih rijeka, ove godine nismo mogli organizirati volontersku akciju u suradnji s Karlovačkom pivovarom. Tijekom 2015. godine održati će se velika akcija čišćenja obale i korita rijeke Kupe te još jedna, opsegom manja volonterska akcija, obje u suradnji s Karlovačkom pivovarom, a nadamo se uključivanju i ostalih zainteresiranih subjekata te razvoju korporativnog volontiranja u području očuvanja okoliša.

BICIKL STABLO ČUVA

O PROJEKTU

Projekt "Bicikl stablo čuva" s provedbom je započeo u proljeće 2013. godine, prema uspješnom primjeru sličnog projekta koprivničke udruge UZOR, a zahvaljujući sredstvima ostvarenim kroz natječaj "Mali projekti za velike promjene" (FoE Zelena akcija i CEE Bankwatch).

U drugoj godini provedbe projekta nastavili smo s kontinuiranim prikupljanjem donacija starog papira. Donatori su građani te tvrtke, obrtnici i javnobilježnički, odvjetnički i knjigovodstveni uredi, odnosno servisi. Trenutno je oko 120 redovnih donatora, a do sad je prikupljeno ukupno 40 tona papira.

Tijekom svoje provedbe, projekt je doživio i neke promjene. S obzirom na povećani broj donatora i količina starog papira, u ovom trenutku nismo u mogućnosti u potpunosti koristiti bicikl, već se papir prikuplja i uz pomoć motornog vozila. Kako je svrha ovog projekta biti u potpunosti dobronamjeran prema okolišu, ovo svakako nije trajno rješenje. Stoga smo u prosincu 2014. godine, u okviru platforme GivenGain pokrenuli akciju prikupljanja donacija za nabavku teretnog električnog bicikla koji ćemo moći unaprijediti projekt i postati dostupni svim zainteresiranim korisnicima.

Sredstva dobivena od doniranog papira, Eko Pan ulaže u održavanje projekta te razvoj aktivnosti i programa udruge.

Donirani papir u početku je bio prikupljan na volonterskoj osnovi, a zahvaljujući sredstvima programa Javnog rada Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te Institucionalnoj potpori Nacionalne zaklade, uspjeli smo zaposliti jednu osobu koja svakodnevno, prema pozivu donatora, prikuplja papir te radi na unaprjeđenju, promociji i povećanju broja korisnika projekta.

Eko Pan se zahvaljuje svima koji su do sad donirali stari papir.

JESTE LI ZNALI DA:

- *Jedan list papira možemo reciklirati* ***4 do 6 puta****?*
- Recikliranjem tone papire spašavamo **oko 24 stabla**?
- Recikliranjem tone papire štedimo **oko 60.000 litara vode**
- Trošimo **upola manje energije**, **15 puta manje onečišćujemo otpadne vode i 73% manje zagađujemo zrak** nego prilikom proizvodnje novog papira?

ZATO JE VAŽNO ODVAJATI I RECIKLIRATI STARI PAPIR!

PRAĆENJE STANJA BIJELE RODE U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI

O PROJEKTU

Udruga Eko Pan, odnosno članica Gordana Zatezalo, od 2010. godine prati stanje populacija na području Karlovačke županije. Praćenjem populacija utvrđuje se točan broj gnijezda, točan položaj gnijezda, broj aktivnih i neaktivnih gnijezda, razlozi neaktivnosti pojedinih gnijezda, smještaj gnijezda obzirom na postojeću infrastrukturu, razlozi stradavanja, broj mladih u gnijezdima te potiče daljnji monitoring i stvaranje baze podataka o broju gnijezda u Republici Hrvatskoj. Izuzetna važnost pridodana je podacima o smještaju gnijezda na dotrajalim objektima i stupovima električne mreže jer se pravovremenim djelovanjem mogu potaknuti nadležne ustanove na djelovanje kako bi se takva gnijezda sačuvala.

HEP d.d.

Projekt financijski podupire HEP grupa

Da bi Udruga nastavila s praćenjem stanja i uvela nove aktivnosti kako bi nastavak bio moguć i uspješan, potrebna su određena financijska sredstva. Ovaj projekt se godinama provodio volonterski i vlastitim sredstvima Udruge, a ove godine po prvi puta je ostvario financijsku podršku u iznosu od 15 000 kuna. Financira ga HEP grupa putem natječaja "Svjetlo na zajedničkom putu 2014".

Obzirom da se bijela roda nalazi na popisu zaštićenih vrsti Hrvatske i na IUCN popisu, prepoznata je kao potencijalno ugrožena vrsta i važan je indikator stanja okoliša. Na osnovu na-

"Udomljena" roda u selu trg kraj Ozlja

vedenoga ustanovili smo da postoji potreba da se na području županije napravi točna baza podataka o lokacijama njenih gnijezda, broju i stanju gnijezda, da se izvrši prebrojavanje na godišnjoj razini kako bi se na osnovu broja adultnih i juvenilnih jedinki pratilo stanje populacija. Baza podataka potrebna je i zbog uključivanja ove županije u nacionalni monitoring u svrhu izrade baze podataka na nivou Hrvatske čime bi Eko Pan nastavio dosadašnje okvirno praćenje bijele rode.
U nacionalni monitoring uključene su javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima i poneke udruge. U Karlovačkoj županiji Javna ustanova NATURA VIVA je pokretač monitoringa, a Eko Pan bavi se praćenjem stanja populacija bijele rode.

REZULTATI PREBROJAVANJA U 2014.

Eko Pan je u suradnji s Javnom ustanovom NATURA VIVA za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Karlovačke županije i ove godine proveo monitoring bijele rode na području Karlovačke županije. Pokazalo se da je ova godina za rode bila povoljnija od prošle jer je na 58 gnijezda izbrojano 91 mladih ptića za razliku od prošle kada je na 56 gnijezda bilo 65 ptića.
Nakon provedenog kartiranja i prebrojavanja u 2014. godini pronađene su neke nove lokacije gnijezda koje prijašnjih godina nisu uočene.
Mnoga gnijezda kojima je bila potrebna sanacija, Elektra Karlovac je ove godine prije gniježđenja i sanirala, a dostavljen je i novi popis svih gnijezda kojima je potrebna hitna sanacija zbog mogućnosti rušenja i pričinjavanja štete kako za rode tako i za električne vodove kuća.

Lokacije gnijezda, aktivnost gnijezda, odrasle i juvenilne jedinke u 2014. godini

R.B.	Lokacija	Stanje gnijezda	Aktivnost	Broj mladih
1	Lazina	postolje 2014., prije sezone gniježđenja	aktivno	0
	Lazina 2	postolje 2014., prije sezone gniježđenja	srušeno	/
2	Draganić 1	postolje 2014., prije sezone gniježđenja	aktivno	0
3	Draganić 2	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	2
4	Draganić 3	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	0
5	Draganić 4	na betonskom postolju dalekovoda, dobro stanje	aktivno	2
6	Draganić-Mrzljaki 5	postolje 2014., prije sezone gniježđenja	neaktivno	0
7	Trg 2	nema postolja, na stablu koje nema grane, dobro stanje	aktivno	1
8	Polje Ozaljsko	nema postolje, na betonskom stupu	aktivno	2
9	Zorkovac Na Kupi	napravljeno postolje 2011.	aktivno	0
10	Jurovski Brod	novo , nema postolje, loše stanje	aktivno	0
	Jurovski Brod	nema postolje, na betonskom stupu	srušeno 2014	/
11	Zaluka Lipnička	na krovu, dobro stanje gnijezda, krov je u dosta lošem stanju	aktivno	2

R.B.	Lokacija	Stanje gnijezda	Aktivnost	Broj mladih
12	Pravutina 1	ima postolje, na betonskom stupu, izmješteno	aktivno	0
13	Pravutina 2	na betonskom stupu, postolje postavljeno 2012.	aktivno	1
	Pravutina 3	nema postolje, na drvenom stupu	srušeno 2014.	/
14	Pravutina 4	nema postolje, na betonskom stupu, loše stanje	aktivno	4
15	Pravutina 5	nema postolje, na drvenom stupu, loše stanje	aktivno	0
16	Pravutina 6	ima postolje, na betonskom stupu	aktivno	1
17	Pravutina 7	novo, ranije napravljeno postolje	aktivno	0
18	Velika Paka	nema postolje, na drvenom stupu, potrebna sanacija	aktivno	1
19	Jurovo	nema postolje, potrebna sanacija	aktivno	3
20	Mišinci	nema postolje, na drvenom stupu koji je u lošem stanju, potrebna sanacija	aktivno	0
21	Slapno	ranije napravljeno postolje	aktivno	1
22	Gornje Pokupje	metalno postolje, na betonskom stupu	aktivno	4
23	Mahično	metalno postolje, na betonskom stupu	aktivno	4
24	Novaki	metalno postolje, na betonskom stupu	aktivno	5
	Hrnetić	postolje napravljeno 2014.	srušeno 2014.	/
25	Gaza	na dimnjaku, dobro stanje	aktivno	2
26	Vodostaj	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	0
27	Vodostaj 2	nema postolje, loše stanje, na betonskom stupu, postoji ranijih godina ali nije identificirano	neaktivno	0
	Donje Mekušje		srušeno 2013.	/
	Donje Mekušje 2	postolje 2014., prije sezone gniježđenja	srušeno 2014.	/
28	Husje	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	2
	Kobilić Pokupski		srušeno 2013.	/
29	Rečica 1	na metalnom postolju, dobro stanje	aktivno	0
30	Rečica 2	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	0
31	Rečica 3	na betonskom stupu, ima postolje	aktivno	4
32	Rečica 4	ima postolje, na betonskom stupu	aktivno	1
33	Rečica 5	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	0
34	Rečica 6	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	3
35	Rečica 8	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	3
36	Rečica 9	nema postolje, na betonskom stupu	aktivno	1
37	Rečica 10	metalno postolje, na betonskom stupu	aktivno	3
38	Luka Pokupska	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	neaktivno	0
	Luka Pokupska		srušeno 2013.	/
39	Zamršje	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	0
40	Blatnica	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	1
41	Šišljavić 1	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	3
42	Šišljavić 2	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	1
43	Šišljavić 3	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	3
	Šišljavić 4		srušeno 2014.	/
44	Šišljavić 5	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	3
45	Šišljavić 6	metalno postolje, iznad dimnjaka, dobro stanje	aktivno	1
	Šišljavić 7	nema postolje, loše stanje, na betonskom stupu	srušeno 2014.	/
46	Šišljavić 8	nema postolje, na betonskom stupu	aktivno	3
47	Šišljavić 10	nema postolje, na betonskom stupu	aktivno	1
48	Banska Selnica		aktivno	1
49	Skakavac	metalno postolje, postavljeno 2014., na betonskom stupu	aktivno	3
50	Gornje Mekušje	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	4
51	Cerovac Vukmanički	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	aktivno	3
52	Ladvenjak	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	neaktivno	0
53	Selišće	nema postolje, na betonskom stupu, potrebna sanacija	aktivno	2
54	Donji Velemerić	nema postolje, na betonskom stupu	aktivno	4
55	Plaški	nema postolje, na betonskom stupu	aktivno	2
56	Sela Bosiljevska	nema postolje, na betonskom stupu	aktivno	1
	Pribanjci	nema postolje, na betonskom stupu	aktivno	3
			UKUPNO	91

PRIHODI I DONATORI

Tijekom 2014. godine projekti i programi Eko Pana financijski su podržani od:

Naziv projekta	Trajanje projekta	Donator	Ostvarena potpora
Institucionalna potpora razvoju i/ili stabilizaciji udruge	1. 1. – 31. 12. 2014.	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	145800 kuna
Praćenje stanja bijele rode u Karlovačkoj županiji	1. 7. – 31. 12. 2014.	HEP grupa	15000 kuna
Međunarodni volonterski kampovi	1. 6. – 31. 12. 2014.	Karlovačka pivovara	25000 kuna
Čamac na Kupi i Korani	1. 1. – 31. 12. 2014.	Mjesni odbor Mostanje	500 kuna
Mjere poticanja zapošljavanja	20. 8. – 19. 11. 2014.	Hrvatski zavod za zapošljavanje	11809,92 kuna
Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša	1. 1. – 6. 10. 2014.	Zelena istra	20272,62 kuna
Podrška u prijenosu okolišnih politika – STEP	1. 1. – 6. 10. 2014.	Zelena akcija	48317,17 kuna

Obavljanjem dopuštenih nam djelatnosti ostvarili smo sljedeće prihode:

Djelatnost	Ostvareni iznos
Donacije za promo materijal	861 kuna
Članarine	650 kuna
Donacija putem portala Dobri buvljak	125 kuna
Davanje prostora i opreme na korištenje	1600 kuna
Održavanje edukativnih radionica	910 kuna
Karlovačka banka – pripis kamate	115,02 kuna
Donacije od prikupljanja starog papira	5436 kuna

IMPRESSUM

Naslov: GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU PANA, UDRUGE ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I PRIRODE U 2014. GODINI
Izdavač: Eko Pan
Projekt: Institucionalna potpora stabilizaciji i/ili razvoju udruge
Donator: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva
Pripremile/i: Denis Frančišković, Gordana Zatezalo, Ivana Franciškovć Olrom, Valentina Mesarić
Oblikovanje i priprema za tisak: Jelena Đorđević
Tisak i dorada: Tiskara Zelina d.d.
Naklada: 100 primjeraka
Karlovac, 2014.

I N F O
Adresa: STRUGA 1, 47000 KARLOVAC
Telefon/telefax: 047 614 063
Mobitel: 095 9083578
Zeleni telefon: 072 123 456
E-mail: eko_pan@inet.hr
WEB: www.eko-pan.hr
ŽIRO RAČUN: Karlovačka banka d.d., HR1124000081107214313
MATIČNI BROJ: 1660675

OVA PUBLIKACIJA TISKANA JE NA RECIKLIRANOM PAPIRU

www.eko-pan.hr

PAN